DE CONSTITUTIONEEL.

NIEUWE 'SGRAVENHAAGSCHE COURANT.

No. 45. **Woensdag 21 November.** 1855.

Uitgever : **C. H. SUSAN, Jr.**, te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten : **M. Schooneveld & Zoon**, te Amsterdam.
Brieven **franco** aan het Bureau : Jan-Hendrikstraat, N°. 259, te 's Gravenhage.

Deze Courant verschijnt alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.
Abonnementsprijs voor 3/m. *f* **4.50**; franco per post *f* **5.50**.
Advertentiën van 1—6 regels *f* **1**. Voor elken regel meer **15 cents**; behalve **35 cents** zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden worden geplaatst tegen betaling van *f* **1**, het zegelgeld daaronder begrepen.

De Sondtol-quaestie.

I.

Het vraagstuk betrekkelijk de eeuwenoude heffing door Denemarken van de regten, bekend onder de benaming van »Sondtol«, is thans aan de orde van den dag. Na het vraagstuk van den oorlog en dat van de verdedigingsmiddelen is er geen — men mag het veilig verklaren, zonder vrees van te worden tegengesproken — iets, meer dan de Sondtol-quaestie, verdient de aandacht der volken te trekken, die in handel en scheepvaart hunne voorname bronnen van bestaan erkennen.

De noodzakelijkheid heeft Denemarken gedwongen, om dat groote, Europesche vraagstuk op nieuw op het tapijt te brengen. De Vereenigde Staten van Noord-Amerika, namelijk, hebben het tractaat opgezegd, dat hen verpligt zekere regten te betalen, als hunne schepen den Sond passeren, om de Oostzee binnen te stevenen, en zij hebben er de verklaring bij gevoegd, dat zij — nadat het tractaat zal zijn vervallen — zullen ophouden eenige belasting van dergelijken aard te betalen. Deze manier van handelen is, gewis, niet van zekere stoutheid vrij te pleiten; want Amerika schijnt hier zelfs den uitslag niet te willen afwachten van een te dier zake voorgesteld gemeen overleg, en reeds a *priori* te besluiten, dat, wat de uitslag daarvan ook zij, de betaling ophoudt. Hoe reeds deze wijze van behandeling der zaak de oorzaak zou kunnen worden van nieuwe diplomatieke en internationale verwikkelingen, springt duidelijk in het oog; ofschoon wij hopen, dat Amerika van dit zijn, ietwat absolutistisch, besluit, weinig strookende met den geest zijner instellingen, zal terugkomen en deelnemen aan de beraadslaging der Europesche kabinetten, opdat, langs den weg van het gemeen overleg, het vraagstuk, zoo mogelijk, worde beslist, en een kleine, eerbiedwekkende Staat, reeds buitendien door netelige verwikkelingen bezwaard, niet nog meer in de engte worde gedreven. Eene meer verzoenende taal heeft zich dan ook werkelijk laatstelijk van gene zijde van den Atlantischen Oceaan doen hooren.

Wat toch zou het onvermijdelijk gevolg wezen van den maatregel, waarmede Amerika dreigt en wanneer hij wierd uitgevoerd? Dat reeds door het feit zelf al de inkomsten, welke Denemarken van den Sondtol geniet, met geheele opdrooging bedreigd worden; want indien eene enkele Mogendheid, die, gelijk Amerika, de magt heeft, om hare besluiten te doen eerbiedigen en ze des noods aan Denemarken op te leggen, zich vrijmaakt van die belasting, dan zal geene andere Natie die langer, onder welken vorm dan ook, betalen. Al wilde men dat, men zou het niet kunnen; immers zouden alsdan de Amerikaansche goederen, ontheven van eene drukkende belasting, een aanzienlijk voordeel erlangen boven de goederen, onder andere vlaggen aangebragt; en dan ware, in de Oostzee, geene concurrentie met den koophandel der Vereenigde Staten meer mogelijk.

Van dáár, dat het, door Amerika bekend gemaakt, besluit voor alle landen belangrijk is, en de plaats inneemt van een vraagstuk van algemeene politiek. Reeds, de dagbladen hebben het althans vermeld, zou Engeland verklaard hebben, dat het zou ophouden met de betaling van den Sondtol, bijaldien de Vereenigde Staten van Noord-Amerika die verdere betaling stellig bleven weigeren. Wij hebben wel niet noodig op te merken, dat, al had Engeland deze verklaring niet afgelegd, toch geene enkele Natie zich meer verpligt zou achten den Sondtol te voldoen, zoodra het aan eene der eerste handelsmogendheden, Amerika, zou gelukt zijn, zich van dien last te ontslaan.

Geen zeevarend of handeldrijvend volk is, meer dan Nederland, bij dit vraagstuk betrokken. Zoo Engeland, Frankrijk en Amerika belang hebben bij de beslissing van het vraagstuk in een zin, die den vrijen handel en de vrije scheepvaart in de hand kan werken: niet minder is dit het geval voor Nederland.

't Is waar, dat de Oostzeevaart niet meer als vroeger, de »moeder-commercie« is van ons land; maar zij is nog van hooge waarde voor ons Vaderland. Blijkens de officiële statistiek toch, is Zweden alleen ons in tonnemaat vooruit geweest, Pruissen eerst sedert de jongste jaren, terwijl Denemarken zelf gemiddeld ver onder ons cijfer van tonnemaat in de Oostzee blijft. (1) Bij wegruiming der bestaande belemmeringen kan die vaart voorzeker tot eene aanmerkelijke hoogte toenemen; wie weet of niet daardoor onze vlag in de Oostzee, gelijk weleer, op nieuw de hoofdvlag worden kan? De Sondtol verhindert die ontwikkeling in de eerste plaats; want hij is voor alle zeevarende Natiën, zoo van wege het drukkende der heffing, als van wege de bezwaren, die daarbij voor de scheepvaart zelve gepaard gaan, een groote last. Onze diplomatieke geschiedenis wijst dan ook aan, dat reeds sedert drie eeuwen onze voorouders het knellende van dien band hebben gevoeld, en vele pogingen aangewend, om zich daarvan los te maken. De daden onzer grootste zeehelden zijn daaraan verbonden. Wij hopen dat de negentiende eeuw bestemd zij, om, naast zoo vele andere grootsche werken tot heil der menschheid en der beschaving, ook dit vraagstuk in allen bevredigenden zin te doen oplossen. Wanneer wij zien, hoe de opheffing in 1850 door Engeland van de navigatie-acte van 1651, gevolgd door onze, in dienzelfden geest veranderde, hoewel lang niet zoo uitsluitende, scheepvaart-wetgeving, binnen weinige jaren onze groote vaart met reuzenschreden heeft doen vooruitgaan en een krachtigen stoot van ontwikkeling aan onzen handel heeft medegedeeld: dan zal men al zeer ligt kunnen komen tot de overtuiging, dat de opheffing van den Sondtol bestemd schijnt, om gelijke heugelijke uitkomsten voor onzen handel en onze scheepvaart in de Oostzee op te leveren. De kleinere schepen, welke voor die vaart gebruikt worden, kunnen schier op alle plaatsen van ons Vaderland worden gebouwd; voor die soort zijn bovendien de groote kapitalen niet noodig, welke de zeevaart en de handel op de Oost vorderen, zoodat zelfs van menigen Oostzeevaarder schip en lading aan den kapitein toebehooren. Geen twijfel alzoo, of de opheffing van den Sondtol zal op ons Vaderland, in het belang van den handel en scheepvaart, een grooten invloed uitoefenen.

De eisch van Noord-Amerika heeft Denemarken genoopt, om aan de zeevarende Mogendheden voor te stellen het houden van een diplomatiek congres, ten einde met hetzelve over eene schikking betrekkelijk den Sondtol in onderhandeling te treden. Die uitnoodiging geschiedde bij eene nota, die in de *Staats-Courant* van 3 Nov. jl. is te vinden, op welk stuk wij bij onze latere beschouwingen terug komen. Voorshands deelen wij mede, dat die nota het standpunt uiteenzet, van hetwelk Denemarken de zaak beschouwt, en dat het, voorloopig, als het beste middel om tot eene schikking te treden, voorslaat het plan eener capitalisatie, waarvan het door elke der mogendheden bij te dragen aandeel naar de meest juiste evenredigheid met den, door hunne scheepvaart en handel opgebragten tol zou geregeld worden. Ook Nederland werd uitgenoodigd om aan dat congres een werkzaam aandeel te nemen; en, naar hetgeen de Minister van Buitenlandsche Zaken daarvan in de zitting der Tweede Kamer van jl. Zaturdag zeide, was de juiste tijd der bijeenkomst van het congres nog niet bepaald, maar onze gezant te Kopenhagen, als lid van dat congres, aangewezen en met de noodige instructiën voorzien, om aan te hooren en berigt te geven, zoodat dan vervolgens, naar bevind van zaken, zal gehandeld worden.

Op het oogenblik dus, dat over de beslissing van een groot politiek vraagstuk van algemeen, ja van Europeesch belang zal worden onderhandeld, achtten wij het nuttig en belangwekkend tevens, om onzen handel en onze zeevaart op de hoogte te stellen van de zaak, opdat men met de noodige kennis den loop der onderhandelingen kunne volgen. Aan dat doel wenschen wij eenige artikelen te wijden.

(1) Door den Sond zijn gepasseerd de volgende schepen:

	1849.	1850.	1851.	1852.	1853.	1854.
Nederlandsche . .	1960	1906	2060	1691	1875	1460
Zweedsche . . .	2191	1982	2255	2100	2007	2583
Pruissische . . .	1361	2391	2664	2319	3487	3095
Deensche . . .	1154	1266	1518	1464	2095	1898
Totaal der schepen.	18959	19070	19919	17563	21586	16368

In 1854 had er dus, ten gevolge van den krijg, eene vermindering van ruim 5000 schepen plaats, of 24 ten honderd.

Buitenland.

HET OOSTERSCH OORLOGSTOONEEL.

Men kan het als vrij zeker beschouwen, dat, althans van den kant der bondgenooten, de veldtogt voor dit jaar gesloten is. Overal, zoowel aan den kant van Baïdar als aan dien van Eupatoria, houden de generaals — terwijl zij maatregelen nemen tegen eene verrassing — zich bezig, de onder hunne bevelen staande troepen de winterkwartieren te doen betrekken. Er zijn dus geene militaire krijgsverrigtingen te verwachten, hetgeen vooral daaruit duidelijk blijkt, dat verschillende regementen, en in de eerste plaats 11,000 man der Keizerlijke garde, naar Frankrijk zullen terugkeeren, zonder dat er sprake van is, ze te doen vervangen.

Te Sebastopol beschieten de beide partijen elkander over de baai met grof geschut. De bondgenooten hadden in de nabijheid van het fort St.-Nicolaas eene nieuwe en ontzaggelijke batterij van 80 stukken opgeworpen, bestemd om het fort Konstantijn tot zwijgen te brengen. Volgens het oordeel van officieren der genie zou dat doel binnen veertien dagen zijn te bereiken; doch aangenomen, dat zulks met der daad het geval zij, dan nog blijft de waarschijnlijkheid over, dat de Russen het noordelijk gedeelte der baai gedurende den geheelen winter zullen blijven bezetten.

Reeds weet men door den telegraaf, dat den 15 Nov. het artilleriepark der Franschen bij Inkermann door een of ander toeval is in de lucht gesprongen, doch dat de groote menigte voorhanden ammunitie dit verlies minder gevoelig maakt.

Door dezelfde gelegenheid weet men ook, dat de bondgenooten in de Zee van Azoff, langs de kust, eene groote hoeveelheid leeftogt en fourrage, voor het Russische leger bestemd, hebben vernield.

OORLOGSTOONEEL IN HET NOORDEN.

Uit Kiel ontvangt men thans berigt dat, op eene den 8 dezer door de Engelsche admiraliteit den schout-bij-nacht Seymour toegezondene depeche, die vlootvoogd onverwijld met de *Exmouth* naar Engeland heeft moeten vertrekken. Het linieschip *Colossus* heeft gelijktijdig order ontvangen den admiraal te vergezellen. Lieden, die den schout-bij-nacht Seymour ontmoet hebben, toen hij in het laatste voorjaar aan het hoofd der tweede scheepsdivisie in de baai van Kiel aankwam, en die hem nu bij zijne aankomst uit de Baltische zee zagen, hebben niet kunnen nalaten de sterke verandering op te merken, die zijn voorkomen ondergaan heeft. De vermoeijenissen van den krijgstogt hebben hem om zoo te spreken onherkenbaar gemaakt; zulk een nadeeligen invloed hebben zij op zijne gezondheid en op zijn gestel uitgeoefend. Daarbij herinnert men zich dat toen de Engelsche kanonneerbooten een groot aantal helsche werktuigen ontdekten en van den bodem der zee ophaalden, die bestemd waren om bij de minste aanraking met de Engelsche oorlogsvaartuigen te springen, een dezer werktuigen, na op het dek van de *Exmouth* gebragt te zijn, om aldaar onderzocht te worden, op eene hevige wijze ontplofte en dat het hoofd en inzonderheid de oogen des admiraals daardoor sterk getroffen werden. In weerwil van dit ernstig ongeval, dat de bestendigste zorgen vereischte, is de admiraal op het naastliggend station bij de vesting Kronstadt onafgebroken aan boord van zijn schip gebleven. De bovengemaakte opmerking is ook op het grootste gedeelte der officieren van de Engelsche vloot van toepassing. Hunne gezondheid heeft ontzettend veel te lijden gehad en draagt de duidelijkste sporen van een langdurig verblijf in eene ongezonde zee en onder eene schadelijke luchtstreek. Ook verheelen zij geenszins hunnen weêrzin van een derden zeetogt in die wateren. Allen uiten zij den wensch, dat de admiraliteit hun eene andere bestemming geve, of dat zij, in stede van hunnen tijd in nuttelooze en afmattende evolutiën te verspillen, hunnen ijver en hunnen moed in het bestrijden des vijands, met het uitzigt op een goeden uitslag, aan den dag zullen leggen.

TURKIJE.

Berigten uit Konstantinopel gewagen van bloedige schermutselingen, welke in de straten van die stad hadden plaats gehad. Die feiten zijn van ernstiger aard, dan men aanvankelijk kon vermoeden.

Zij betreffen niet alleen een op zich zelf staand geschil tusschen Tunesiaansche en Fransche soldaten, maar een geheel zamenweefsel van plagerijen en uittartingen door de eersten tegen de laatsten beraamd, eene soort van heimelijken aanslag, welke zich op verschillende punten der stad heeft geopenbaard.

Op laakbare wijze werden met vereenigde krachten van hulp verstoken lieden aangerand, hetgeen voorzeker eene spoedige en strenge bestraffing vereischt, wil men niet dat het kwaad zich uitbreide en dat de bondgenooten van Turkije verpligt worden, zich te verdedigen tegen hen die zij zijn komen beschermen. Voegen wij hier echter bij, dat de onderdrukking van dat kwaad zich niet lang zal laten wachten, te oordeelen naar de krachtige maatregelen door de Porte genomen op de nadrukkelijke vertoogen van den Franschen gezant en dat van eene andere zijde de Muzelmansche bevolking volstrekt geen deel genomen heeft aan dat uitvloeisel van godsdienstigen haat, welke er blijkbaar onder gespeeld heeft.

De troepen van Tunis schijnen toch dweepzuchtiger te zijn dan de eigenlijke Turksche, die reeds meer met de westelijke in aanraking zijn geweest.

De Porte heeft in de hoofdstad de Tunezianen, die bij de betreurenswaardige voorvallen op den 4 dezer de aanvallers geweest zijn, doen ontwapenen en vonnissen. Na twee aanvallen op het Fransche hospitaal, waar zij een twintigtal dooden en gekwetsten hadden, hebben die Tunezianen in afgelegen straten twee zieke soldaten vermoord en den scheepsluitenant Blaize met sabelhouwen gekwetst. De Turksche bevolking heeft geen deel aan de zaak genomen. De Turksche officieren staan den generaal Larchey ijverig bij. Het schijnt zeker dat de heer Blaize van zijne wonden herstellen zal.

— Uit Kaïro wordt geschreven, dat de spoorweg van die stad naar Alexandria welligt den 1 December aanstaande zal worden geopend, terwijl druk gearbeid wordt aan de linie van Kaïro naar Suez. De Onderkoning heeft nog den aanleg bevolen van een zijtak op den weg van Kaïro naar Alexandrië, welke zijtak van Saïdié zal uitgaan.

GROOT-BRITTANJE.

Men meldt dat de heer Labouchère, hoofd van het bureau van koophandel in de vorige kabinetten, zou zijn benoemd tot Minister van Koloniën, ter vervanging van Sir William Molesworth.

Deze betrekking zou aan den heer Sidney Herbert, Minister in het vorig Kabinet, zijn aangeboden, welke haar zou hebben geweigerd.

De heer Labouchère heeft zich bij voortduring zeer ten gunste van den oorlog betoond.

PRUISSEN.

De zaak der vroeger gemediatiseerde prinsen en graven van het Duitsche rijk is hier te lande geregeld op eene wijze, welke reeds lang te voorzien was. Deze edellieden bereiken hun doel, zonder dat zij noodig hebben hun toevlugt te nemen tot den Duitschen bond, zoo als hun daartoe door sommigen het voornemen werd toegeschreven. Het Pruissisch regeringsblad deelt in zijn nommer van den 17 dezer een Koninklijk besluit mede, waarbij, met eenige wijzigingen ten gunste dezer vorstelijke en grafelijke familien, weder in werking wordt gebragt de bijzondere en bevoorregte jurisdictie, zoowel als de andere regten en privilegien, hun bij constitutive acte van den bond verleend, zoo mede bij de acte van het Weener Congres: regten en privilegien, welke de Grondwet van 1848 had afgeschaft. De Staats-Minister van Duesberg is tot Koninklijk Commissaris benoemd, belast met de taak om zich met de hoofden dier familien te verstaan omtrent de uitgestrektheid dezer regten en vrijdommen, zoo mede ten aanzien der schadevergoeding, waarop zij aanspraak zouden kunnen maken.

Nu de zaken aldus geregeld zijn, zullen de vroeger gemediatiseerde edellieden voorzeker niet meer weigeren de zetels in te nemen, welke hun voorbehouden zijn in de nieuwe eerste Kamer, onder den titel van Kamer der Heeren georganiseerd.

De *Köln. Zeit.* zegt, dat de uitnoodiging, welke aan hen tot dat einde zal worden gerigt, door den Koning zelven zal worden geteekend en in een vorm vervat, geschikt, om aan deze handeling zekere plegtigheid bij te zetten.

FRANKRIJK.

De aanspraak des Keizers blijft de belangstelling hier, gelijk elders, in hooge mate wekken. Een correspondent van den *Indep. Belge* verzekert, dat de door Z. M. gebezigde woorden «door het Londensche Kabinet allezins zijn goedgekeurd, en dat dit zich volkomen heeft aangesloten aan de nadrukkelijke verklaring, de soort van ultimatum, zoo onverwacht aan Europa gesteld. De Engelsche bladen wijden hunne beschouwingen, sedert een paar dagen, bijkans uitsluitend aan die aanspraak, en zij worden hier in de hooge kringen met bijzondere aandacht gevolgd.»

[Het Engelsch ministerieel *Avondblad* bevat o. a. een betoog over de rondborstigheid der verklaring en over de houding van Rusland tegen het Westen, waarvan Engeland vroeger niet kon opkomen, omdat het met Frankrijk oneens was, of wel, omdat dit laatste aan de schokken eener omwenteling was prijs gegeven.

«Maar, besluit het blad, indien de staatkunde van medegevoel vroeger niet voldoende was om oorlog te wettigen, hoe kunnen wij dan een beroep doen op de Staten van Europa van minderen rang, ten einde bij niet meer dringende redenen onze zijde te kiezen? Hoe kunnen wij het hoogste beroep wettigen, dat de Fransche Keizer aan de Staten gedaan heeft, die nog onzijdig zijn? Wij antwoorden: door hun eigen belang en hunne eigene veiligheid. Napoleon III roept op eens geheel Europa niet op, om tegen Rusland te velde te trekken. Maar hij spoort Europa aan, te doen kennen aan welke zijde zijne gevoelens en neigingen zijn. Deze moeten, ten slotte, de daad beslissen, de meer ondubbelzinnige uiting van die Staten had den oorlog kunnen verhoeden, en de vereenigde stem van Europa kan de halsstarrigheid te boven komen, welke de vredelievende regeling vertraagt van het vraagstuk, waarover de oorlog is ontstaan.»

In verband met dit gewigtig onderwerp, lasschen wij hier ook het volgende in, Belgie betreffende:

Hoewel dit maal in de Troonrede tot opening der Wetgevende zitting niet van Belgie's onzijdigheid gewaagd is, schijnt dat stuk in Engeland niet met genoegen gelezen te zijn, omdat zij geene voor de zaak der geallieerde mogendheden gunstige verklaring bevat, en Engelsche dagbladen leggen zekere teleurstelling aan den dag, door de Sardinische troonrede als de taal van een «ridderlijken vorst tot een krijgshaftig volk,» te stellen tegenover de rede van Koning Leopold, die zich in hun oog alleen door flaauwhartige onzijdigheid kenschetst.

Dienaangaande maakt de Brusselsche *Emancipation*, een ministerieel blad, in haar nommer van eergisteren de volgende opmerkingen:

«De engelsche dagbladen, steeds gedreven door de heftige en wisselzieke hartstogten der natie, die zij vertegenwoordigen, vellen over de Belgische troonrede een onbillijk en partijdig oordeel. Koning Leopold heeft, onzes erachtens, eene eervolle en waardige taal tot de vertegenwoordigers der natie gevoerd. Hij is een dapper krijgsman; hij voert het bevel over een leger van 100,000 soldaten vol vuur en moed, vol strijdlust bij de groote wapenfeiten; hij regeert over eene natie, die aan de zaak der bondgenooten warme genegenheid toedraagt. Alzoo mogen wij vragen, wie anders dan de wispelturige engelsche bladen, de drijfveren van 's konings gedrag en de strekking zijner woorden kan miskennen?

«De rol van koning Victor Emanuel is gemakkelijk en schitterend; zij streelt de eigenliefde van het Sardinische volk en maakt den Souverein zeer populair. Zelfs willen wij, daar het ons niet te doen is om iets te ontveinzen, gereedelijk erkennen, dat het besluit van het Sardinische gouvernement, om aan den oorlog tegen Rusland deel te nemen, een krachtige prikkel voor den volksgeest is, de geestkracht en koenheid der natie ontwikkelt en aan het licht brengt, het gevoel van nationaliteit en vaderlandsliefde aanwakkert, en aan 's lands geschiedboeken eene roemvolle bladzijde toevoegt. Dat alles zijn belangrijke voordeelen; wij erkennen, dat zij ons toelagchen, maar wij voegen er bij, dat zij Belgie en zijn Souverein niet verlokken kunnen.

«Belgie en zijn Koning behooren zich te houden aan de volkenregtelijke verdragen, welke Belgie tot een onzijdigen Staat hebben verklaard. Die verdragsbepalingen zijn niet alleen onze gedragsregel, maar de voorwaarden van ons volksbestaan; wij moeten daaraan getrouw blijven, althans zoo lang wij niet in zulk een beslissend tijdsgewricht komen, als soms aan de vrijheid der Koningen dwang aandoet en Staten van den tweeden rang voor den invloed der grooten doet bukken.

«Koning Victor Emanuel en zijn volk kunnen de hoop koesteren, dat de Oostersche oorlog hun land nader zal brengen tot de groote toekomst, die naar hunne meening voor hetzelve weggelegd is. Maar die niets te hopen en niets te vreezen heeft, behoort ook niets te wagen.

«Kunnen wij, Belgen, meer of minder worden dan wij zijn? Op deze vraag kan maar één antwoord worden gegeven; en dit antwoord besluit tevens de vraag, welke houding ons in den oorlog voegt.»]

LATERE BERIGTEN.

Koningsbergen, 20 Nov. Uit Petersburg wordt gemeld, dat de Czaar den 11den en 12den over de troepen, welke aan de Belbek en de Katscha gelegen zijn, eene wapenschouwing heeft gehouden.

De miliciens van de gouvernementen Tula, Smolensk en Moskau zullen bij het leger van het Zuiden worden ingelijfd. De daarbij voorloopig aangestelde officieren zijn door anderen vervangen.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN DINGSDAG, 20 NOVEMBER.

Voortzetting der beraadslagingen over hoofdstuk III der Staatsbegrooting (Buitenlandsche Zaken).

Art. 5. (Tractementen en bezoldigingen van het personeel der gezantschappen) wordt zonder discussie *aangenomen*.

Art. 6. (Idem idem wegens de consulaten) geeft tot eenige beraadslagingen aanleiding.

De heer BIERUMA OOSTING merkt op, dat de consulaire agent te Melbourne zeker buiten weten des Ministers somtijds misbruik van zijn gezag maakt, door hoogere ongelden dan volgens het tarief in rekening te brengen. Spr. verzoekt diensvolgens, in het belang van onzen handel, dat er een einde aan deze misbruiken werde gemaakt.

De heer STORM wenscht verklaring nopens den post van consul-generaal te New-York. Hij vraagt wie de tegenwoordige titularis is. Hij grondt die vraag hierop, dat in het Handelsblad van 18 Augustus 1855 een brief voorkomt uit New York, door Nederlanders aldaar wonende, geschreven, waarin de benoeming van den consul aldaar bestempeld wordt met den naam van «onwaardige keuze.» Nu vraagt Spreker of het de titularis is, die reeds overleden is, die daarbij bedoeld wordt, dan wel of het de nieuw benoemde is en wat den Minister daaromtrent bekend is.

De MIN. VAN BUITENL. ZAKEN antwoordt aan den heer Oosting, dat er te Melbourne een *commercieel* agent bestaat en dat aan hem de nakoming is opgelegd van een bepaald tarief. Hetgeen door den heer Oosting is bijgebragt, is ook den Minister ter ooren gekomen, maar hij kan zich daaromtrent nog niet uitlaten, hij zal dien agent thans deswege noch veroordeelen, noch verdedigen; maar dit kan hij mededeelen, dat er instructien zijn gegeven om van het tarief niet af te wijken. In antwoord op de vraag van heer Storm, zegt Z. Exc., dat de tegenwoordige tit door den Koning op zijne voordragt is benoemd; een zeer achtenswaardig man, namelijk de heer R. C. lage. Wat nu het artikel in het *Handelsblad* bet Z. Exc. heeft dat niet gelezen, maar hij verzoekt dat niet gelieve af te gaan op dergelijke berigten. De benoe is, hij herhaalt het, een hoogst achtingswaardig man, is aanbevolen door de meest geachte handelshuizen Amsterdam en Rotterdam, en hij moet dus vooraf zeg dat de aantijgingen onjuist en verdicht zijn. Om goed te maken, moet men de feiten preciseren.

De heer STORM wil niets afdingen op de achtingswa heid van den persoon, door den Minister genoemd. Zij doeling was alleen den Minister attent te maken omstandigheid, dat men die benoeming bestempeld den naam van: «onwaardige keuze.»

De MIN. VAN BUITENL. ZAKEN zegt, dat, wat hij dat er zoodanige beschuldiging bestaat, hij zich dat n het *Handelsblad*, waarin die brief voorkomt, zal laten leggen.

De heer BIERUMA OOSTING merkt nog op, dat die merciële agent te Melbourne, den titel aanneemt van sulair-agent en dat hij als zoodanig regten heft.

De MIN. VAN BUITENL. ZAKEN zegt, dat hij zich aa punt zal laten gelegen liggen en het zal onderzoeken.

De artt. 6—14 worden daarna *aangenomen*.

Art. 15. — De heer VAN HOËVELL geeft te kennen, bij, gelijk vroeger, ook nu tegen dit artikel, waarin som voor geheime uitgaven wordt uitgetrokken, zal stem Het kan wel noodig zijn, dat de Min. gelden van gehei aard noodig heeft, maar hij kan niet aannemen dat daa nimmer verantwoording geschiedt. Spr. wijst op de moge misbruiken, die daarvan kunnen gemaakt worden en h vroeger werkelijk misbruik van gemaakt is voor doelei waarmede men niet voor den dag durfde komen.

De MIN. v. BUITENL. ZAKEN merkt op dat, indien waar is, dat een Min. v. Buitenl. Zaken geheime uitga te doen heeft, omdat hij die niet *vooraf* kan bekend ma daaruit dan ook volgt, dat hij de bevoegdheid moet heb om *naderhand* daarvan ook geene opgave te doen, anders is het toch hetzelfde. Men heeft die uitgaven noo voor wetenswaardige bijzonderheden uit het buitenland, men kan daaromtrent niet in mededeelingen treden.

De toekenning dier som is een vertrouwen, aan den nister geschonken, en ieder lid, dat denkt dat de Mini die som tot andere doeleinden bezigt, moet het artikel stemmen. Niet alleen door zijne voorgangers, maar ook hem is van die gelden gebruik gemaakt op eene wij waarvoor hij niet wil uitkomen; maar de Koning ken uitgaven, want de Minister doet daaromtrent eene v dragt aan den Koning, en de Minister wordt door een besluit gedechargeerd.

De heer VAN HOËVELL komt nader op zijne rede te Bij hem is bij deze uitgaven geen sprake van vertrou hij wenscht, dat er ten minste naderhand verantwoo van het gebruik dier gelden geschiede.

De heer VAN ZUYLEN VAN NYEVELT hecht aan het me gedeelde door den Minister, maar hij hecht ook aan eigene ondervinding, en deze zegt hem, dat, ofschoon som op zijne begrooting, die vooraf was opgemaakt, v kwam, hij in 6 maanden tijds voor geen enkele cent o dien post beschikt heeft; en hij heeft ook in zijn werkk geene noodzakelijkheid gezien om er over te beschikken.

De heer VAN BOSSE bespreekt bij deze gelegenheid opmerking der commissie tot onderzoek van de staatsre ning over 1852, waaruit bleek, dat ook op het XI hoofdstuk over geheime uitgaven beschikt wordt. Daar ook de Min. van Buitenl. Zaken over dit hoofdstuk beschikken, dan vraagt Spr., waarom er dan nog op afzonderlijke hoofdstukken posten voor geheime uitga voorkomen.

De MIN. v. BUITENL. ZAKEN erkent, dat de heer Zuylen, gedurende zijn beheer, geen gebruik van die den heeft gemaakt, maar dit beheer liep slechts ove maanden, en dit zegt niets; hij heeft ook soms in maanden tijds niets voor geheime uitgaven uitgegeve maar zijne ondervinding gedurende jaren zegt hem, dat som over een geheel jaar wel noodig is.

De heer VAN ECK is tegen het artikel, omdat er van uitgaven geene verantwoording aan de Wetgevende M wordt gedaan. Hij acht dit in strijd met art. 122 der Gro wet, bepalende, dat de verantwoording van de Staats gaven enz. over elk dienstjaar, aan de Wetgevende M moet worden gedaan. Wil men in comité dergelijke vera woording doen, dan vindt hij dit ook goed; maar zijn oordeel, moet van alle Staatsuitgaven, verantwoordi aan de Wetgevende Magt plaats hebben.

De heer MACKAY wil, bij verwerping van het artikel, daar niet hebben gezien eene quaestie van wantrouwen, ma daarentegen ook in de aanneming daarvan geen bewijs vertrouwen.

Ten slotte wordt het artikel *aangenomen* met 42 te 21 stemmen. *Tegen* de heeren: van der Veen, van Bo Heynek van Papendrecht, de Lom de Berg, Reinders, Th becke, Jespers, van Eck, Blaupot ten Cate, Anema Zylker, van Zuylen, Dullert, Storm, Hengst, Sloet, W terhoff, van der Linden, Strens en van Hoëvell. — De a 16 en volgende worden daarna *aangenomen*.

Het geheele Hoofdstuk III wordt daarna met 47 te 16 stemmen AANGENOMEN.

Tegen: de heeren v. d. Veen, v. Bosse, Hugenholtz, Lom de Berg, Thorbecke, Jespers, v. Eck, Anemaet, Zuylen, Dullert, Storm, Hengst, Sloet, v. d. Linde Strens en v. Hoëvell.

De algemeene beraadslagingen worden geopend over Hoo stuk IV (Justitie).

De heer VAN REEDE VAN OUDSHOORN maakt eenige merkingen. In de *eerste* plaats naar aanleiding van tractement van den secretaris-generaal. Spr. heeft, even vroeger, bezwaar daartegen, maar wenscht toch daaro

een woord in het midden te brengen, in verband tot het Koninklijk prerogatief, door den Min. ten deze ter sprake gebragt.

Hij gelooft dat voor het vervolg alle botsingen daaromtrent kunnen vermeden worden, wanneer de bezoldigingen niet naar de individuële magt van de hoofden der ministeriële departementen, maar bij een maatregel van algemeen bestuur wierden vastgesteld. Er zou alsdan meerdere gelijkmatigheid bestaan, en de vertegenwoordiging zou zich onthouden van bemoeijingen, welke niet regtstreeks tot haar ressort behooren. Eene tweede opmerking betreft de vaste toelagen van de onderscheidene regterlijke collegien, met het oog op de verhooging voor het wapen der geregtsdienaren, welke hij meende dat zich zelven kleedden.

Overigens erkent hij, dat de Minister zooveel mogelijk in de onevenredigheden der vaste toelagen te gemoet komt, zoodra er wezenlijk noodzakelijke uitgaven zijn. Verder doet hij hulde aan de maatregelen, door den Minister genomen, omtrent de algemeene of rijkspolitie, en ofschoon de dienst ten platten lande steeds te wenschen zal overlaten, acht Spr. het reeds veel gewonnen, dat, bij de duurte der levensmiddelen en de daardoor vermeerderde armoede, in de algemeene veiligheid geen teruggang is.

Eene aanmerking heeft Spr., hij keurt het namelijk minder doelmatig, dat aan de procureurs-generaal de betrekking van tijdelijke directeur van policie wordt opgedragen. Hij zou hun willen toegevoegd hebben mobile ambtenaren van politie, die hun rapport zouden uitbrengen. In het nieuw ontwerp van Regt. Org. heeft hij met genoegen gezien de instelling van officieren van politie, tevens belast met de waarneming van het Openb. Min. bij een of meer Kantongeregten. Hij hoopt, dat men met die instelling niet zal wachten tot aan de invoering der nieuwe Regt. Org., vermits het tot nog toe hoogst onzeker is, wanneer die tot stand zal komen.

De heeer Zylker slaat, bij het motiveren zijner stem even als bij de algemeene beraadslagingen, een blik op den inwendigen politieken toestand, in verband tot de verhouding der onderscheidene partijen en fractien. Hij wijst er op hoe voor de bijeenkomst der Kamer spanning en verschil van meening overal merkbaar was; hoe men het gemunt had op den val van een of meer Ministers en hoe het zich liet aanzien dat die strijd op leven en dood zou worden gevoerd door de zoogenaamde vrienden van het Ministerie. Hij voor zich heeft reeds bij de algemeene beraadslagingen over deze begrooting gewezen op het gevaar van ministeriële veranderingen, op dezen oogenblik, in verband tot de bedoelingen van hen, die zoo gaarne terug zouden willen tot het politieke regerings-stelsel van vóór 1848.

Intusschen heeft dit Ministerie groote en merkwaardige stappen gedaan om veeleer de constitutionele partij te naderen en te ontmoeten. Hij wijst op de afschaffing van den accijns op het gemaal en hij heeft buitendien goede verwachtingen, dat het Ministerie den eenmaal ingeslagen weg niet zal verlaten, maar veeleer toonen, om daarop voort te gaan door ontheffing der nijverheid, waartoe hij in de eerste plaats de afschaffing van den accijns op de brandstoffen, des noods met een equivalent, aanbeveelt. Wat dit hoofdstuk zelf betreft, ofschoon sommige posten zijne goedkeuring niet kunnen verwerven, zoo is hij echter toch in het algemeen voor deze begrooting gestemd.

De heer Mackay doet eenige vragen, waarop hij voorloopig des noods nog geen antwoord verlangt. Zijne *eerste* vraag betreft de bezwaren, verbonden aan het bij de Regtbanken bewaren van protocollen van gemeente archieven. Voor een jaar is daaromtrent bij den Minister een adres ingediend, om die weder aan de gemeenten terug te geven, aan welke zij in 1811 waren ontnomen. De heer van Rappard stelde toen voor, het adres aan den Minister te verzenden, om deswege inlichtingen te verschaffen. Spr. komt nu daarop terug en vraagt of het niet mogelijk zou zijn, om thans eenen gewijzigden algemeenen maatregel te nemen, om de eigenlijke gemeentelijke stukken, die niet judicieel zijn, bij de gemeenten terug te doen komen. Er zijn onder die stukken familiepapieren, erfpachten, enz.

Ten *tweede* vraagt hij, of er niet bij de verdeeling der begrooting acht zou kunnen geslagen worden op de tractementen der ambtenaren belast met het waarnemen van het Openb. Min. bij de Kantongeregten, wier werkzaamheden zeer uitgebreid zijn. Hij wil geene verhooging van tractementen, maar welligt ware er uit andere posten eenige vergoeding voor die ambtenaren te vinden.

De heer van Lijnden zal in geene politieke beschouwing treden, maar hij moet toch eenige practische opmerkingen maken, die reeds door den heer van Reede aangegeven zijn, namelijk: 1o. omtrent de regeling der kleine onkosten van de regtscollegien. Spr. dringt op de voorziening daarvan aan, voor zoover betreft de regtbanken, waarmede hij meer bijzonder bekend is; 2o. het waarnemen van het Openb. Min. bij de kantongeregten. Spr. heeft met genoegen gezien, dat ook dit punt bij het nieuwe ontwerp van wet op de Regterlijke organisatie geregeld wordt.

Spr. brengt een adres van ambtenaren van het Openb. Ministerie bij de Kantongeregten in Gelderland ter tafel, waarbij zij eene billijke bezoldiging verzoeken; hij ondersteunt dit verzoek zeer. In de 3e plaats dringt Spr. aan op eene verbetering der regtshuizen voor de kantongeregten.

De Min. van Justitie beantwoordt achtervolgens de gemaakte opmerkingen. 1o. De eerste aanmerking betrof de kosten van het Departement van Justitie. Het is zijn doel niet om hier in eene discussie te treden over een moeijelijk vraagpunt van constitutioneel Staatsregt. Maar er is een punt, waarover men het toch wel eens zal zijn, namelijk, dat de Regering in de verdeeling der algemeene som van het artikel geheel vrij is, zoo zij maar binnen de grenzen van het artikel blijft.

Men zeide, dat de bezoldiging der ambtenaren bij maatregel van algemeen bestuur moest worden geregeld, maar dit is practisch niet wel uitvoerbaar; het zou leiden tot vermeerdering van bezoldiging en vermindering van invloed, dien het hoofd van het Departement op al zijne ambtenaren moet hebben. Er zou bovendien telkens verandering in dien regel moeten komen, naar gelang soms de eene afdeeling meer dan de andere met werkzaamheden bezwaard is.

2o. De tweede opmerking betrof de kleeding der geregtsdienaars. De opmerking is juist dat die zaak op verschillende wijze is geregeld. Maar wat de Rijkspolitie betreft, acht hij het billijk, dat die kosten door het Rijk worden voldaan, en daarin zal nu kunnen worden voorzien. Het is hem aangenaam te hebben vernomen, dat de achtervolgens genomen maatregelen, omtrent de Rijks-politie, goede vruchten hebben gedragen. Hij weet dat het aan aanmerkingen over die politie niet ontbreekt, maar hier is ook het spreekwoord waar; dat meermalen de wijste stuurlui aan wal staan.

3o. is er aanmerking gemaakt, dat de procureurs-generaal belast zijn met het toezigt op de rijkspolitie. Z. Exc. gelooft dat het goed is, dat het opper-toezigt over de politie in de provincien bij de procureurs-generaal berust. Bij ons is de politie altoos beschouwd als een onderdeel van de justitie en daaraan de hand gewende.

De 4e opmerking betreft de tegemoetkoming aan de ambtenaren belast met het Openb. Min. bij de kantongeregten. Dit wordt zooveel mogelijk gedaan, maar alleen als tegemoetkoming. Maar om nu een voorstel te doen om hen te beloonen, die waarschijnlijk niet tot officier van politie zullen benoemd worden, dit vindt Z. Exc. verkeerd, en dat zou als het ware de vrije keuze praejudicieren.

5o. wat de kleine onkosten bij de regterlijke collegien aangaat, daarin tracht Z. Exc., gelijk in alles, regtvaardig te zijn. De regeling daarvan zal, wanneer de nieuwe wet op de regterlijke organisatie tot stand komt, een onderwerp van onderzoek uitmaken.

6o. Wat de bewaarplaats der archieven van de gemeenten bij de Regtbanken betreft, de schifting daarvan zou veel bezwaar in zich hebben. Maar buitendien, de afschriften van acten aan particulieren, moeten een authentiek karakter hebben. De meesten der gemeente-besturen zouden er ook niet zoo zeer op gesteld zijn, want zij zouden er dan nieuwe bewaarplaatsen voor moeten aanleggen.

7o. Erkent Z. Exc. dat de gebouwen voor de kantongeregten op sommige plaatsen zeer ongeschikt zijn en dat het zeer moeijelijk is daarin te voorzien. Hij gelooft dat eene behoorlijke voorziening eerst na eene nieuwe Regterl. organisatie zal kunnen plaats hebben.

De heer ter Bruggen Hugenholtz is tegen het hoofdstuk, wegens het gebeurde met het tractement van den secretaris-generaal. Er wordt hier dikwerf gesproken van gemeen overleg, maar Spr. vraagt hoe dit hier in practijk is gebragt. Hij herinnert aan het gebeurde ten vorigen jare met dezen post. Nu zegt de Minister dat, als hij maar blijft binnen de grenzen van het artikel, hij dan vrij in handeling is.

Maar Spr. zegt, dat, volgens dat systeem, de geheele begrooting tot een derde van zijn omvang kan ingekrompen worden. Als er maar alleen op het eindcijfer moet gelet worden, dan kan men binnen dien kring doen wat men wil; men zou dan ambtenaren kunnen wegzenden en aan anderen het tractement geven; men zou daardoor den dengeenen kunnen begunstigen, waarvoor men bijzondere predilexie heeft, ten koste van andere ambtenaren. Kortom, als de zaak zoo moest gaan, dan zijn de tractementen der ambtenaren geheel overgelaten aan de ministeriële beschikking.

De heer van Eck meent, dat de quaestie over het tractement der ambtenaren bij art 2 van het hoofdstuk behoort en dat, bij de beraadslaging over dat artikel, daarop kan worden teruggekomen. De redenen, waarom Spr. zich moeijelijk met het hoofdstuk kan vereenigen, zijn gelegen *a* in den post voor het Hoog Militair Geregtshof, en *b* in bezwaren van algemeenen aard over de werkzaamheden aan het Ministerie van Justitie.

Spr. gelooft, dat die klagten vrij algemeen zijn; dat er veel is dat niet geregeld wordt en dat er nog een vantal wetten noodig zijn. Maar spreker is ook niet tevreden met de wijze van regeling der werkzaamheden; hij komt op tegen de velerlei partiële regelingen, ten nadeele eener behoorlijke eenheid van wetgeving; die taak is wel gemakkelijker, maar of die voor de wetgeving beter is, betwijfelt hij.

De Min. v. Just. antwoordt aan den heer Hugenholtz, dat hij toegeeft, dat de algemeene post voor tractementen verleden jaar door de Kamer met f 1000 is verminderd en hij weet dat daarbij de bedoeling was om één tractement van één ambtenaar te wijzigen. Maar het is verkeerd te zeggen, dat *na* die stemming, de Min. het tractement voor dien ambtenaar op f 5000 zou hebben voorgedragen.

Dit is zoo niet; vóór de beslissing van deze Kamer *was* er reeds een Kon. besluit, waarbij het tractement van den secretaris-generaal met f 1000 werd verhoogd. Dat besluit zou dus hebben moeten worden ingetrokken, en de Minister zou op zijn eigen rapport hebben moeten terug komen; nu is hij Minister niet van het gevoelen van hen, die een zedelijken dwang op den Koning zouden willen uitoefenen, om op een eenmaal genomen besluit terug te komen.

Wat het werk zelf bij zijn departement betreft, wijst Z. Exc. bijvoorbeeld op het vele werk omtrent de geregtskosten. Men verbeelde zich niet, dat bij het Depart. van Justitie zoo maar alles door klerken kan geschieden. In antwoord op den heer van Eck, die gesproken heeft tegen het stelsel van partiële regeling en verbetering, zegt Z. Exc. dat hij meent, dat de zaken het best gaan als men die voet voor voet behandelt; dat is het stelsel van *reforme*; het anders, om alles in eens omver te werpen, om tot eenheid te komen, dat is het stelsel van revolutie en dat is misschien het stelsel van den Spreker, dien hij thans beantwoordt.

Overigens heeft de kamer bij onderscheidene gelegenheden dat stelsel gewild en goedgekeurd en hij kan de verzekering geven, dat het zeer goed werkt.

De heer ter Bruggen Hugenholtz komt nader op zijn gevoelen terug.

De heer van Eck houdt de klagte wegens de traagheid bij het Ministerie van Justitie vol. En wat nu de wijze van werkzaamheid en de partiële wetgeving betreft, daarvan heeft de Minister zich afgemaakt met eene magtspreuk. De Minister zegt: mijn stelsel is dat van reforme en het uwe is dat van revolutie. Maar, zoo als het met alle magtspreuken en bastaardwoorden gaat, men moet zich over den zin der woorden wel verstaan. Het is de vraag wat onder revolutie moet begrepen worden.

Er zijn ook reformes, die tot revolutie leiden, en er zijn ook heilzame reformes, die het gevolg van revolutien zijn geweest. Nu is het de vraag, in welken zin de Minister het woord *revolutie* gebezigd heeft. Is het in een kwaden zin, dan vraagt Spr. hoe het dan gesteld is met al de andere ministers, die geen stelsel van partiële, maar wel van algemeene regeling hebben; zijn dat dan allen revolutionairen.

De algemeene beraadslagingen worden gesloten.

Art. 1 wordt zonder discussie *aangenomen.*

Art. 2 (Tractementen der ambtenaren). — De heer van Eck komt hier terug op het tractement van den secretaris-generaal. Spr. treedt in een overzigt van het gebeurde daaromtrent en herinnert, dat het amend. van den heer de Poorter verleden jaar met 45 tegen 26 stemmen werd aangenomen, met het oog op dat tractement, dat met f 1000 verhoogd was. Desniettegenstaande wordt ook thans dat tractement weder op f 5000 gebragt.

Spr. maakt drie gevolgtrekkingen uit de Memorie van Beantwoording op dit punt: 1o. dat de Minister f 1000 meer heeft toegelegd, dan de wensch der Kamer was; 2o. dat de post van f 45,000 met f 1000 verminderd is, niettegenstaande de Minister wist, dat dit niet noodig was, en dat dus door den Minister f 1000 meer werd voorgedragen, dan volgens zijne eigene overtuiging vereischt wordt; en 3o. dat er een uitvlugt van den Minister van Justitie noodig was, om de zaak tot een einde te brengen. Spreker vindt geen strijd in de Grondwet tusschen het koninklijk praerogatief en het regt der Kamer, nopens de regeling der bezoldiging. Wel is waar, staat in al. 1 van art. 61 der Grondwet, dat de Koning het opperbestuur heeft van de algemeene geldmiddelen en dat hij de bezoldigingen regelt van alle collegien en ambtenaren, die uit 's lands kas worden betaald; maar er staat ook in de 3e alinea van dat artikel, dat de Koning de bezoldiging brengt op de begrooting der staatsbehoeften. Spr. stelt als amendement voor, om deze afdeeling met f 1000 te verminderen.

De heer v. Akerlaken heeft in het vorig jaar het amendement tot vermindering van den post met f 1000 ondersteund, en er toen voor gestemd. Thans is hij echter tegen het amend. van den heer v. Eck, omdat de Minister de afdeeling nu heeft gelaten tot het bedrag, zoo als de Kamer dit verleden jaar heeft bepaald, zonder echter het tractement van den secretaris-generaal te verminderen. Het amend. zal dus geen doel treffen.

De heer van Hoëvell ziet wel kans om het doel te bereiken. Het blijkt nu, dat er verleden jaar door den Minister f 1000 te veel is aangevraagd, want niettegenstaande de kamer de post met f 1000 verminderd heeft, is het tractement van den secretaris-generaal toch gebleven op f 5000. Welnu, als de kamer er nu weder f 1000 afneemt en de Minister ziet dan nog kans om den secretaris-generaal met f 5000 te bezoldigen, dan zal het weder blijken, dat ook nu op het eindcijfer der afdeeling weder f 1000 te veel is gevraagd.

De Min. van Just. merkt op, dat aan den heer van Eck het woord *uitvlugt* is ontvallen. Z. Exc. raadt dien Spr. aan dit woord in te trekken, want hij kan zich van zoo iets niet schuldig maken; hij gaat steeds openhartig te werk. Wat nu de redenering van dien spreker betreft, alsof de Minister aan de Kamer het tractement van den secretaris-generaal tot een bedrag van f 5000 had voorgedragen, dit is onjuist. De Minister draagt alleen voor om de gezamenlijke posten der afdeeling op f 45,000 goed te keuren. In allen gevalle, hij zal er nooit toe komen om het besluit des Konings, waarbij het tractement op f 5000 is bepaald, te doen intrekken; hij zou het ontbrekende dan nog liever uit zijn eigen zak bijleggen.

De heer van Eck vraagt, wat er voor beleediging ligt in het woord *uitvlugt*, in den zin als dat door hem is gebezigd. Hij heeft nooit personen op het oog; hij bespreekt alleen handelingen; hij heeft veel minder eenige bedoeling om te beleedigen en vooral niet aan den Min. van Just., dien hij hoogacht, maar tegen welks beginselen of maatregelen hij te velde trekt. Buitendien, het woord *uitvlugt* is de vertaling van hetgeen in de stukken zelf een *middenweg* wordt genoemd tusschen twee bezwaren, die tegen elkander indruischen.

Nadat de heer v. Nispen v. Sevenaer nog had te kennen gegeven, dat er hier geene quaestie is van botsing tusschen het regt der Kamer en dat der Kroon en nadat hij de zaak nog nader had toegelicht, komt het amendement van den heer van Eck, om de afdeeling met f 1000 te verminderen, in stemming.

Het wordt *verworpen* met 42 tegen 21 stemmen. *Voor* de heeren: van der Veen, van Bosse, Hugenholtz, de Lom de Berg, de Poorter, Reinders, Thorbecke, van Eck, Blaupot ten Cate, Anemaet, Zijlker, van Zuijlen van Nijevelt, Dullert, Storm, Hengst, Sloet tot Oldhuis, Westerhoff, van der Linden, Strens, van Hoëvell en Delprat.

Art. 2 wordt daarna *aangenomen.*

De zitting wordt *vervolgens* tot morgen gescheiden.

's Gravenhage, 20 November.

Bij besluit van 17 November jl., no. 68, heeft Zijne Majesteit goedgevonden, het bij Hoogstdeszelfs besluit van 5 Dec. 1851 (*Staatsblad* no. 149) ingesteld eereteeken tot belooning van eervolle langdurige werkelijke dienst bij de schutterijen toe te kennen aan: J. H. A. Diepen, kapitein, en C. J. Heestermans, 2den luitenant, beiden bij de dienstdoende schutterij te Tilburg; J. van der Wee, sergeant-majoor bij de dienstdoende schutterij te Oosterhout; Jhr. A. Snoeck, majoor-kommandant der dienstdoende schutterij te Nijmegen; J. Schippers, kapitein-kommandant der dienstdoende schutterij te Culemborg; J. Ma-

calester Loup, kapitein-kommandant der dienstdoende schutterij te Zalt-Bommel; Mr. H. P. G. M. de Man, voormalig kapitein bij de dienstdoende schutterij te Nijmegen; J. van Haaren, sergeant bij de dienstdoende schutterij te Culenborg; A. H. van den Heuvel, sergeant-majoor, en D. J. van IJzendoorn, korporaal, beiden bij de dienstdoende schutterij te Tiel; J. A. Seghers, muzikant bij de dienstdoende schutterij te Arnhem; P. F. W. de Timmerman, kapitein, en G. W. van der Spruijt, voormalig kapitein, beiden bij de dienstdoende schutterij te Leijden; C. J. Moreau, 1sten luitenant bij de dienstdoende schutterij te Delfshaven; A. C. Lokkerbol en G. C. Felperlaan, sergeants, J. H. Schaberg en C. Tirion, muzikanten, — allen bij de dienstdoende schutterij te Rotterdam; T. van Giesen, sergeant bij de dienstdoende schutterij te 's Gravenhage; R. Muring, adjudant-officier vaandeldrager; C. Kila, sergeant, J. Mom Az. en A. H. Ludwig, muzikanten, — allen bij de dienstdoende schutterij te Dordrecht; T. K. Nijenhuis, sergeant-majoor, F. Snijders, voormalig adjudant-onder-officier, en G. Vieleers, voormalig sergeant, — allen bij de dienstdoende schutterij te Delft; J. B. W. van Leenen en J. C. van Leenen, sergeants en D. H. Stolk, voormalig schutter, allen bij de dienstdoende schutterij te Brielle; R. W. Eijsendoorn, kapitein bij de dienstdoende schutterij te Amsterdam; H. Coster Hz., kapitein bij de dienstdoende schutterij te Alkmaar; M. A. Koekkoek, 1sten luitenant bij de dienstdoende schutterij te Hilversum; C. F. C. Willekens, en C. Gihaux, sergeants; G. W. Stuve, korporaal-tamboer; J. A. van der Poll, G. H. Rogge en C. H. Matthesius; tamboers, allen bij de dienstdoende schutterij te Amsterdam; G. M. Esser, sergeant-majoor, J. A. Parmet, J. H. F. Dammers, F. J. van Amstel en C. Engelgeer, muzikanten, — allen bij de dienstdoende schutterij te Haarlem; W. H. van Weede, sergeant-majoor, H. Hazes, sergeant, H. M. Hofman, G. J. Wesseling en J. C. Hofman muzikanten, — allen bij de dienstdoende schutterij te Alkmaar; F. de Vries, sergeant-majoor, P. van Elsland en J. Karskens, tamboers, — allen bij de dienstdoende schutterij te Zaandam; J. Steinhans, sergeant-majoor bij de dienstdoende schutterij te Weesp; G. Cramer, tamboer bij de dienstdoende schutterij te Hilversum; P. J. A. van Dam, 1sten luitenant bij de dienstdoende schutterij te Goes; mr. P. C. Walland; mr A. S. van Hengelaar, kapiteins en J. H. Olijkan, tamboer, allen bij de dienstdoende schutterij te Utrecht; T. C. Bölger, officier van gezondheid der 3de klasse bij de dienstdoende schutterij te Franeker; P. Bos, adjudant-onder-officier, en P. ter Brug, voormalig horenblazer, beiden bij de dienstdoende schutterij te Harlingen; J. Terwerda, tamboer bij de dienstdoende schutterij te Dokkum; H. Hulshoff, voormalig schutter bij de dienstdoende schutterij te Leeuwarden: S. A. Haverkamp, kapitein, J. Metelerkamp, officier van gezondheid der 2de klasse, P. J. Bieseman, H. J. Bonhuijs, B. J. de Groot, A. F. H. Lagneaux, C. J. Nieuwenhuizen, A. Prins, J. A. J. Randa, T. Tennissen, E. van der Vegt en J. L. Voorthuis, muzikanten, allen bij de dienstdoende schutterij te Zwolle; C. J. Gluijsteen, kapitein, A. van Beverwijk, sergeant-majoor, D. Groen, sergeant-vaandeldrager, en J. M. Karreman, sergeant, — allen bij de dienstdoende schutterij te Kampen; H. R. van Olst, tamboer bij de dienstdoende schutterij te Deventer; Mr. J. W. F. de Fremery, H. Doornbosch, kapiteins, A. P. de Cornillon kapelmeester T. J. Winter en G. Blank, muzikanten, — allen bij de dienstdoende schutterij te Groningen.

—

Bij Z. M besluit van den 19 November jl. no. 27 is benoemd tot griffier bij de arrondissements-regtbank te 's Gravenhage Mr. H. J. Soury, thans sub.-griff. bij diezelfde regtbank.

De Minister van Marine heeft aan de Tweede Kamer, als bijlage tot de stukken behoorende bij zijne begrooting, toegezonden het rapport, uitgebragt door eene commissie van deskundigen, tot onderzoek van den toestand van het drooge dok te Willemsoord.

De Ministers van Binnenlandsche Zaken en van Oorlog hebben aan de Tweede Kamer nadere inlichtingen toegezonden op het adres van A. de Rooij, alhier, wegens de inlijving van zijnen zoon bij de nationale militie.

In de zitting van den Gemeenteraad alhier van heden, heeft de heer Burgemeester in zeer treffende bewoordingen medegedeeld het overlijden van het raadslid, den heer Weenink, en diens vele verdiensten en goede hoedanigheden geschetst. Onder anderen is, na veelvuldige woordenwisseling, met 17 tegen 12 stemmen verworpen het voorstel van Burg. en Weth., tot het ontslaan van den commies der tweede klasse voor de stedelijke belasting Hahn. Het adres aan den Minister van Binnenlandsche Zaken tot het ontwerpen eener wetsvoordragt tot onteigening van gronden, ten einde de graving van het kanaal tot Scheveningen voort te zetten, is goedgekeurd. Eindelijk zijn er langdurige beraadslagingen gehouden over het aan den Raad onderworpen contract tusschen Burgem. en Weth. en de heeren Holtrop c. s. redacteurs van het dagblad van Zuid-Holland en 's Gravenhage, betrekkelijk de overgifte aan die heeren van genoemd blad. De meeste artikelen, sommige gewijzigd, zijn daarvan goedgekeurd. De beraadslagingen zullen in eene volgende vergadering worden voortgezet.

Men leest in de Belgische bladen, dat het Belgische barkschip *Euphrosine* op ongeveer 36 mijlen van Ostende in volle zee, heeft opgenomen een matroos van het Hollandsche schip *Antje Jansje*, dat zich naar Londen begaf, die verklaard heeft, de slechte behandeling van zijn kapitein te zijn ontgaan. De Consul der Nederlanden heeft deswege een onderzoek ingesteld.

Men verneemt, dat de schilderij van nog een onzer landgenooten, den heer M. A. Kuijtenbrouwer, op de tentoonstelling te Parijs door den Keizer der Franschen is aangekocht.

Onder de schoone magazijnen hier ter stede, die de belangstelling zoo van stadgenoot als van vreemdeling verdienen, bekleedt eene eerste plaats het piano-magazijn van den heer van Ollefen da Silva. De verscheidenheid van instrumenten, die men daar vindt, is zeer groot, en de schoonheid en voortreffelijkheid van voorwerpen inderdaad hier ter stede schaars geëvenaard. Men vindt er van ieders gading: stukken, onder het bereik van den burger; anderen, die tot sieraad van vorstelijke zalen kunnen dienen. De kooper is bovendien door een certificaat van oorsprong verzekerd, dat hij geen « contrefaçon » koopt, maar de oorspronkelijke fabrikaadje van de beroemdste Meesters in het vak.

Sedert eenigen tijd vindt men tevens in dit Magazijn eene fraaije collectie schilderijen van de eerste levende meesters, die mede een bezoek overwaardig is.

Wij bevelen dan ook uit dit dubbele oogpunt, de magazijnen van den heer van Ollefen, die moeite noch kosten ontziet om zijne inrigting aan die van de meest gerenommeerde te doen evenaren, in de gunst van het geciviliseerde publiek aan.

Dezer dagen is bij den uitgever J. W. Ten Hagen, alhier, verschenen voor den uiterst geringen prijs van 50 Cents, een allezins nuttig boekje, getiteld: « *Petit Guide de La Haye et de ses environs.* » Zeer netjes gedrukt bevat het in een honderdtal bladzijden de korte beschrijving van de gedenkteekenen, muséa, wandelingen, paleizen, de openbare inrigtingen der residentie, waarbij gevoegd is een rijke opgaaf van nuttige raadgevingen en inlichtingen, die het boekske onontbeerlijk maken voor elken vreemdeling en zelfs van nut doen zijn voor ieder, die het genoegen heeft logés bij zich te ontvangen; want menig bewoner der residentie kent de schoonheden en het merkwaardige niet zoo goed, als dáár, in dat boekje, wordt omschreven en aangetoond. Wij voorspellen dan ook den Uitgever een goed debiet.

Leijden, 19 Nov. Men verneemt, dat de heeren J. J. Krantz en Zoon, laken-fabrikanten alhier, bekroond zijn met de zilveren medaille op de wereld-tentoonstelling te Parijs.

✳ **Arnhem**, 19 Nov. De vijfde vette beestenmarkt was heden niet minder belangrijk dan de vier voorgaande, wat den aanvoer van rundvee betreft. Meer dan drie en een half honderd stuks, meestal overschoone runderen, waren ter markt; maar de prijsbiedingen gingen niet zoo gunstig van de hand, zoodat de verkoop veel te wenschen overliet en op verre na het grootste gedeelte vee weder huiswaarts werd gedreven.

— Morgen zal voor het Geregtshof van Gelderland in hooger beroep worden behandeld de zaak van den heer P. van Rees tegen den heer Lion, wegens een artikel in *de Indiër* van 2 Mei ll., beschouwd als laster.

Dordrecht, 19 Nov. Zaturdag jl. vierden de officieren en vrijwilligers der voormalige mobile schutterij alhier een feest ter herinnering, na 25 jaren, aan het uittrekken in 1830; het genoegen werd verhoogd door de tegenwoordigheid van eenige hunner wapenbroeders, tot bijwoning der feestviering overgekomen, zijnde het battaillon in der tijd zamengesteld uit de schutterij dezer stad en die van Gorinchem, Brielle, Vlaardingen, Maassluis, Middelharnis en Oud-Beijerland. Bij de borstbeelden van het Koninklijk stamhuis, prijkten de geliefkoosde nationale en andere kleuren: menige hartelijke toast, met geestdrift toegejuicht, getuigde van den goeden geest, die allen steeds bezielde en van hunne gehechtheid aan Vaderland en Koning.

Kampen, 17 Nov. In de afgeloopen week is weder een zeer aanzienlijk getal jongelingen van het instructie-bataillon tot korporaal bevorderd en naar de regementen vertrokken.

✳ **Dinxperlo**, 17 Nov. Zoo als wij mededeelden in No. 39 dezer Courant, zoude er vonnis gegeven worden 8 dagen nadat de eisch door den heer ambtenaar van het O. M. was ingesteld tegen de heeren G. W. E. Goldbach en H. A. Avenarius, alhier wonende, tegen wie proces-verbaal was opgemaakt, als jagende op de vergunning om te mogen jagen, afgegeven van wege den Vorst van Salm Salm van Anhalt en als zoude deze *niet* geldig zijn — en zijnde tegen ieder hunner geëischt eene boete van ƒ20, verbeurdverklaring van jagtgeweer, hond enz. en in de kosten der procedure. Een ieder was verlangend de uitspraak te weten, daar men vermoedde dat het *gevolg* er van zou zijn het *begin* van een langdurig en belangrijk proces. Dan men werd teleurgesteld, daar de regter de uitspraak *tien* maanden heeft uitgesteld, zullende deze plaats hebben den eersten Vrijdag in September van 1856.

Wij vermeten ons hier de aanmerking te maken, dat dit lange uitstel bijzonder vreemd is, en dat het ons voorkomt, dat deze zaak spoediger haar beslag zoude hebben kunnen erlangen. De Vorst van Salm Salm, die in ons Rijk vele zijner bezittingen heeft en ook in deze gemeente, tot de heerlijkheid van Breedevoord behoorende, zal voorzeker in een of meer dier eigendommen een jagtregt hebben, dat misschien nog geldiger is, dan dat hetwelk van een der jagtgeregtigden gezegd wordt in eene niet meer bestaande Israëlitische kerk te leggen.

En dat de Vorst van Salm Salm niet opgeroepen werd tot de overeenkomst, welke ter regeling der jagt in 1836 door eenige jagtgeregtigden in de heerlijkheid van Breedevoord werd gemaakt, en dus *buiten zijne schuld*, niet op de lijst der erkende jagtgeregtigden in de genoemde heerlijkheid voorkomt, is dit nu eene reden, het jagtregt, hetwelk het Vorstelijke huis van Salm Salm sedert onheugelijke jaren in de heerlijkheid van Breedevoord ongestoord bezat, te willen betwisten?

Binnen weinige dagen (den 30sten dezer) zullen de heeren G. W. E. Goldbach, L. Borkes en J. Velsinger, de beide laatste heeren jagers van den Vorst Salm Salm, wegens dezelfde zaak voor het kantongeregt te Aalten verschijnen, zijnde deze voor de 2de maal gecallangeerd door den jagtopziener van Aalten, als beschouwende deze ook de vergunning om te mogen jagen, afgegeven ook van wege den Vorst van Salm Salm, niet geldig, omdat het hem niet bekend was dat de Vorst het regt had de vergunningen hiertoe te mogen afgeven.

's Hertogenbosch, 17 Nov. Gisteren zijn voor het provinciaal geregtshof in dit gewest als candidaat-notarissen geëxamineerd en bekwaam bevonden, de heeren H. L. Scheefhals, te Uden; J. A. Verhoeven, te Vucht; Mr. J. van Wijngaarden, te Willemstad; J. A. Bossers te Loon op Zand; en F. C. Ummers, te 's Bosch.

Maastricht, 17 Nov. Gisteren avond ontstond in de waskaarsen-fabriek van den heer H. Dumonceau, sedert kort eerst geheel nieuw opgebouwd en in werking gebragt, een felle brand. Van den aanvang was het te voorzien dat het bijna onmogelijk zoude zijn de fabriek te redden en moesten dus alle pogingen aangewend worden, om de voorraad afgewerkte waskaarsen en de belendende gebouwen voor de verwoesting van het vuur te sparen; hierin is men dan ook gelukkig geslaagd, door de ijverige medewerking van de spoedig toegesnelde vrijwillige brandweer en van eenige onverschrokken burgers. Het uitgebrande pand was tegen brandschade verzekerd.

— Het Provinciaal geregtshof heeft de zaak van den steendrukker Jungen uitgesteld tot op 10 Januarij e. k., na de belangrijke verklaring van den Commissaris van Politie van Dusseldorf, die de ontdekking van de misdaad heeft gedaan, en die van den Commissaris van Politie te Ven[illegible] gehoord te hebben. Dit uitstel is verleend op verzoek van het Openbaar Ministerie, ten einde als getuige te doen verschijnen en te doen hooren den ambtenaar, die te Berlijn zijne handteekening geplaatst heeft op den echten kassenschein, welke tot voorbeeld van het nagemaakte papieren geld heeft gediend, en wiens naam door den beschuldigde met de pen op de valsche stukken is nageschreven.

Leeuwarden, 17 Nov. Heden zijn alhier tot leden der kamer van koophandel en fabrieken herkozen de aftredende leden de heeren H. G. Knorre, K. Wijbrandi Jz. en J. G. Heuveldop.

PUBLIEKE VEILING VAN HUIZEN.

19 November 1855.

Notaris Mr. J. J. VERWOERT.

No. 1. Een Huis en Erve, aan de Noordzijde van de Prinsegracht, Wijk W. No. 107. Uit de hand verkocht.

No. 2. Een Huis, Erve en Tuin, aan de Zuidzijde van de Prinsegracht, Wijk V., No. 53, uit de hand verkocht.

Gunning der Perceelen
van den 12den dezer geveild.

Notaris J. BERVOETS.

Het Buitenverblijf genaamd *Na-rust*, onder de gemeente en aan den straatweg nabij Loosduinen, groot 5 B. 74 R. 68 E. Opgehouden voor ƒ15,025.

Notaris C. J. VAN DE WATERING.

Een blok van Acht Huizen en Erven, aan de Westzijde van de Gevulde Gracht, in de zoogenaamde Bakkerspoort, Wijk R. Nos. 337 tot en met 344. ƒ675. Kooper A. van Slogteren.

Prijs-Courant der Effecten.

PER TELEGRAAF.

AMSTERDAM, 20 November 1855.

	pCt.			
NEDERL. W. Sch.	2 1/2	62	1/16	62
Dito dito 1844.	3	73 3/8	—	—
Dito dito 1844.	4	92	1/8	92
O. I. L. 1844 . . .	4	—	—	—
Amort. Synd.	3 1/2	88 3/4	7/8	—
Hand.-maats.	4 1/2	127 1/4	3/4	3/4
BELGIE. certific. bij *Rotschild*. . .	2 1/2	50	—	—
RUSL. Bij *Hope* 1798 en 1816 . .	5	100 7/8	101 1/8	100 7/8
Dito 1828—1829 . .	5	100	—	—
Insch. in Assign. . .	6	55 5/8	—	—
Cert. van dito. . . .	6	56 3/4	—	—
Neg. 1831—1833. .	5	—	—	—
Hope en C°. 1840.	4	74 1/2	—	—
Stieglitz.	4	73 3/4	—	—
dito 1854.	5	80 3/8	1/2	—
Nieuwe Engels. . . .	4 1/2	—	—	—
POLEN. Certific. . .	4	68	—	—
Aand. Lot. fl. 500.		142 1/2	—	—
SPANJE. Nieuwe . .	1 1/4	19 3/8	7/16	—
Buitenl.	3	38 1/8	—	—
Binnenl. 6/m. . . .	3	32 3/4	13/16	—
Cert. Coup.		—	—	—
Amortisable.		6	1/16	—
PORTUG. Lond. . . .	3	40	—	—
OOSTENR. Metal. . . 1816—1852. . . .	5	62 3/4	7/8	3/4
Dito 1849—1854. .	5	72 3/4	7/8	3/4
Dito Zilv. Nation. .	5	65 7/8	66	65 7/8
Dito 1847—1852. .	2 1/2	31 7/8	32	—
PRUISS. Lot. 1854. .	3 1/2	194 1/4	—	—
BRAZ. Lond. 1824. .	5	97 5/8	—	—
PERU 〃	4 1/2	—	—	—
MEXICO 〃	3	18 1/8	3/16	—
GREN. 〃	2 3/4	17 13/16	7/8	—
Uitgestelde.		6 3/4	13/16	—
ECUAD. Lond. . . .		3 5/16	3/8	—
VENEZ. 〃	4	—	—	—
Uitgestelde.	1 1/2	11 1/16	—	—

Vaste beurs; Handel-maatschappij merkbaar hooger.

LONDEN, heden.

Eng. geconsolid.	3	pCt.	88 1/4 à —
Spanje.	1 1/4	〃	19 3/4 à —
Mexico	3	〃	19 1/4 à —

PARIJS, heden.

Fransche certific.	4 1/2	pCt. fr.	—
〃 〃	3	〃	65.20
Spanje	3	〃	—
〃	1 1/4	〃	—

WEENEN, 17 Nov.

Metalliek	5	pCt.	—
Nationaal	5	〃	—
Wissel London		〃	—
Zilver		〃	—

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.